

Rast: Obiteljski projekt (2)

„U vedrom i veselom domu, ljudi se međusobno odnose na jednostavan i povjerljiv način.“
Novi članak u nizu o formiranju snažne kršćanske osobnosti.

8.04.2017.

Vatra pucketa u kaminu tijekom žustre rasprave o bitci koja datira iz antičkih vremena. Jedan od Dickensovih likova u njegovoj kršćanskoj priči „Bitka života“ tada daje iznenađujuću izjavu: „Ja vjerujem da postoje tihe pobjede i

borbe, velika žrtvovanja sebe i plemeniti čini junaštva (čak i u mnogim naizgled lakšim trenucima i protivštinama) koji nisu manje teški za postići jer nemaju nikakvu zemaljsku kroniku ili publiku, a koji se vrše svakoga dana na najrazličitijim mjestima, u kućanstvima, te srcima muškaraca i žena. Svaki od ovih čina mogao bi i najstrožeg čovjeka pomiriti sa svijetom te ga ispuniti vjerom i nadom u njega.“**[1]**

Budućnost svijeta ne oblikuje se samo u značajnim međunarodnim odlukama, koliko god se one činile ključnima. Oblikuje se posebice u malim svakodnevnim borbama, „strpljivoj ljubavi“**[2]** koju čini diskretan rad djedova i baka, roditelja i djece. Projekt rasta, rasta koji je prvenstveno sav „nutarnji,“**[3]** za svaku osobu traje čitavi život i nužno je stvar zajedničkog djelovanja, gdje se svi kreću „Božjim

tempom,“ poticani naprijed njegovim dahom u jedrima naše duše.

Dišući isti zrak

U obitelji s kršćanskom atmosferom, poslovi, brige, uspjesi i neuspjesi su svi zajednički. Sve pripada svima, dok se istovremeno poštiva i svačije osobne interese. Djecu se uče da budu svoji, ali i da izbjegavaju izoliranje unutar vlastitih ukusa i želja. Važnost se u domu pridaje svemu što može ujediniti, kao svježem zraku kojeg svi mogu slobodno udahnuti kako bi napunili svoja pluća i razvijali se.

U ovom nastojanju za ojačati obiteljsku atmosferu svi su važni, čak i najmlađi. Stoga je dobro djeci davati manja zaduženja, usklađena s njihovom dobi. Time im se pomaže da iziđu iz samih sebe i otkriju da glatko funkcioniranje doma zahtijeva da zajednički rad sviju: primjerice zalijevanje cvijeća, postavljanje stola,

pravljenje kreveta i pospremanje sobe, čuvanja mlađega brata ili sestre, odlaska u kupovinu,... Malo pomalo, dopušta im se dioništvo u donošenju odluka; obiteljski planovi se ne nameću već predstavljaju na privlačan način. Tako se nikoga ne isključuje i djeci se pomaže da budu otvorena, velikodušna i vode brigu o svijetu i drugim ljudima.

Privrženost vodi k življenju u jedinstvu, dijeljenju s drugima novih epizoda svačije vlastite životne priče. Može biti od pomoći i dijeljenje vremena za odmor i razonodu, s aktivnostima koje ujedinjuju i dopuštaju uživanje u tolikim dobrim stvarima. Tada, kada se pojave tuge ili nesreće, milosrđe – nadnaravna privrženost – navodi nas da poželimo podijeliti napor: *Nosite jedni bremena drugih i tako ćete ispuniti zakon Kristov.*^[4] Nitko ne može živjeti kao stranac u vlastitoj kući. Svatko treba pokazivati inicijativu, te otvoriti

svoje oči i obratiti pažnju na druge, na njihove hobije, planove, prijateljstva, rad, brige,... Naravno da to zahtijeva vremena, što je uistinu najbolja stvar koju roditelji mogu dati svojoj djeci i koju djeca mogu dati svojim roditeljima.

Kršćanska obitelj treba i disciplinu, ali predstavljenu na ugodan način. Tako djeca nauče učenje smatrati ugodnim i postepeno rastu uz primjer starije braće i sestara. Opomenu se prati dobrim ponašanjem i privrženošću. Razloge „zašto i zbog čega“ se objašnjava uz nastojanje da se „vlastiti loš smisao za humor ili loše raspoloženje zadrži za sebe.“**[5]** Ponekad čovjek treba biti posebno jasan, ali dobri roditelji nikad ne zaboravljaju da se krjeposti i vrijednosti učinkovito ukorjenjuju onda kada ih djeca vide utjelovljene u životima svojih roditelja. Jakost, umjerenost, pristojnost i skromnost, pokazivane u svakodnevnom životu,

vide kao istinska dobra koja postaju naravan dio njihovog života, poput zraka kojeg dišu. To posebno vrijedi za usmjeravanje njihovih emocija i osjećaja. Roditelji koji izvanjski izražavaju svoju uzajamnu privrženost u malim točkama svakodnevnog života, iako bez iskaza privrženosti koji bi trebali biti sačuvani unutar intime supružnika, uvode svoju djecu u otajstvo istinske ljubavi između muža i žene.

„Kad bih bio prisiljen roditeljima dati neki savjet, onda bih im najprije rekao ovo: Neka vaša djeca vide da se vi trudite živjeti u skladu s vašom vjerom: da Bog nije samo na vašim usnama, nego i u vašim djelima, da se trudite biti iskreni i odani, da se međusobno volite, i da i njih uistinu volite.“[6]

Hvala, molim te, oprosti

U „svijetlom i radosnom domu“[7]
ljudi se odnose jedni prema drugima

na jednostavan i povjerljiv način. I nastoje osigurati da se njihova bliskost ne pretvori u neosjetljivost ili bezobrazluk. Svi imamo nedostatke. Svi možemo pogriješiti i raniti druge, ali moramo imati sposobnost prijeći preko nesporazuma i ne gajiti ogorčenje. Na svakoj razini, od roditelja prema djeci, od djece prema roditeljima, te među braćom i sestrama, moramo se usredotočiti na ono pozitivno, na ono što ujedinjuje. Kadgod ljudi žive zajedno znaju se pojaviti svađe ili rasprave. Ali vrijedno je uložiti napor za završiti dan pomireni s drugima. To je trenutak za primjeniti Kristov nauk o nepostavljanju granica oprost. **[8]** Osim toga, tražiti oprost pomaže sazrijevanju vlastite duše i duše onoga koji prima ili svjedoči iskrenom izrazu kajanja. „Pažljivo me poslušajte: jeste li se posvađali sa svojom ženom ili mužem? Djeco, jeste li se posvađali sa svojim roditeljima? Jeste li imali

ozbiljnu raspravu? To nije dobra stvar, ali nije ni glavni problem. Problem je onda kada taj osjećaj potraje i slijedeći dan. Zato, ako ste se svađali, ne dopustite da prođe dan bez da ste se izmirili sa svojom obitelji.“**[9]**

Tkogod uistinu hoće, može, te čak i treba razumjeti i ispričati druge. I ta dobra atmosfera se prenosi iz obitelji svijetu. Za preobraziti džunglu trebamo započeti sa vlastitim vrtom, „ekologijom svakodnevnog života“ pokazanom „u našim sobama, našim domovima, našim radnim mjestima i našem susjedstvu.“**[10]** Obitelj je „mjesto cjelovitog obrazovanja koje nam omogućava skladan rast u osobnoj zrelosti. U obitelji učimo pitati bez zahtijevanja, govoriti 'hvala' kao izraz iskrene zahvalnosti za ono što nam je dano, kontrolirati svoju agresivnosti i pohlepu, te tražiti oprost kada smo drugome učinili nažao.“**[11]**

Ovakav stav pomaže nam ispravnije sagledati probleme koji se mogu pojaviti u našem životu s drugima, te odbaciti misao da bi u drugim okolnostima sve bilo jednostavnije. Često je jednostavnije pozitivnije suditi one koji zapravo ne žive s nama. Čak i psihološki uravnoteženi ljudi često idealiziraju ono što je dobro u njihovim prijateljima i poznanicima te naglašavaju nedostatke i pogreške članova svoje uže obitelji. Ali mi se trebamo suočiti s ovim sklonostima i nadvladati ih! Smiješenje i prijateljsko ponašanje onih koje tek povremeno vidimo ne odražavaju uvijek stvari onakvima kakve uistinu jesu. Kao što ni oštra primjedba brata ili sestre, nakon lošeg dana ili noći, ne odražava njihovu cijelu osobnost ili stvarno viđenje koje imaju o nama. Štoviše, dobro si je posvijestiti da je, kada smo s nekim bliži, prirodno da oni djelomice spuste svoj gard i, na ovaj ili onaj način, dadnu oduška onome

što ih pritišće,. Dio istinske privrženosti stoga znači nastojati imati razumijevanja,[12] i ako je potrebno, ponuditi rame za plakanje.

Stadiji razvoja, sa njihovim odgovarajućim krizama, izazovi su koji traže strpljenje jer se zrelost rijetko stječe u jednom pokušaju. Na atmosferu doma osobito utječe mladenaštvo, više ili manje produljeno, koje katkad može rezultirati neslaganjima ili uzrujanošću kako kod odraslih tako i kod djece. Ali kako vrijeme ide, ako se krizi pristupi na odgovarajući način, obitelj iz nje izlazi ojačana. Ne samo da se vode vrate u svoje odgovarajuće tokove, već postaju jače i zdravije.

Prirodno je da djeca kada dostignu mladenaštvo trebaju više prostora za svoju slobodu, za oblikovati vlastiti krug prijatelja i učiti kako se brinuti za sebe. Roditelji će nastaviti biti

njihova referentna točka, ali njihova mladenačka živost otežat će im prihvatiti ju. Stoga roditelji trebaju biti više od pukog „autoriteta“ kod kuće; oni također trebaju gajiti prijateljski i povjerenjem ispunjen odnos sa svojom djecom. Roditelji bi trebali poticati djecu da donose vlastite odluke, istovremeno ukazujući na moguće zamke. Trebali bi im pokazivati kako „grebene“ koje mogu susresti idući kroz život, tako i „svjetionike“ koji im mogu pokazati siguran put. A ova mudrost se prenosi više primjerom nego mnoštvom riječi ili pravila, iako će neka naravno biti potrebna.

U svakom slučaju, djeci treba vjerovati, jer sloboda cvjeta samo u okruženju povjerenja. Kako je sv. Josemaría običavao govoriti, čak je bolje da roditelji „dopuste si katkad biti prevareni, jer će povjerenje koje su ukazali potaknuti djecu da se sama zasrame što su ga

zloupotrijebili. Tako će se ona tada i popraviti. S druge strane, ako vide da im nitko ne vjeruje, uvijek će biti sklona varati svoje roditelje.“[13]

Obitelj koja moli zajedno ostaje zajedno

U obitelji djeca također uče kako se obratiti Bogu, kako moliti. Koliko je sv. Josemaría cijenio molitve kojima ga je njegova majka naučila! „Bez majki, ne samo da ne bi bilo vjernika, već bi vjera izgubila veliki dio svoje jednostavne i duboke topline.“[14]

Uobičajeno je da su roditelji ti koji svoju djecu uče kako se približiti Bogu; ali nerijetko su te uloge i zamijenjene, te Providnost djecu koristi za oca ili majku naučiti veličanstvenoj „melodiji“ vjere.

Često će se naći načina za moliti zajedno, svjesni poslovice da „obitelj koja moli zajedno ostaje zajedno.“[15] Pobožnost koja je vidljiva i iskrena osvjetljava unutar i

izvan doma, u spokojnom skladu s drugim dnevnim aktivnostima. Nije važno ako se ponekad pojave smetnje, s djecom koja dolaze i odlaze, ili s mnogim zadacima koje kod kuće treba odraditi. Kada činimo što možemo, ove smetnje nisu disonantne note već skladna glazba na nebu.

Vjerni roditelji stvaraju nove vjerne roditelje, a također i mnoge mlade koji, prihvaćajući Božji poziv, slijede put zvanja u celibatu. Ni ljubav prema drugom ljudskom biću niti ljubav prema Bogu nisu u sukobu s privrženosti prema našoj vlastitoj obitelji, već je povećavaju. U svakom trenutku života, ista krv stalno teče kroz naše vene. Ujedinjeni smo, čak i kada smo razdvojeni velikim udaljenostima ili novim zahtjevima i obvezama. Jedan od znakova zrelosti upravo je sposobnost, naučena s vremenom, povezivanja dužnosti koje proizlaze iz novog doma kojeg

oblikujemo sa stalno rastućom sinovskom i bratskom privrženosti prema domu u kojem smo rođeni. Računamo na njihove molitve za naš životni zadatak, te njih podržavamo svojom. Jer *brat potpomognut bratom jak je kao utvrđeni grad.* [16]

Iz doma do periferije

Veliki potencijal obitelji nije namijenjen da bude zatvoren unutar sebe. Kao što bi bilo nemoguće sazrijeti ako bi osoba bila samo usmjerena na sebe, tako i obiteljski život raste otvarajući se vanjskom svijetu. Kršćanski dom svakako treba vrata kako bi zaštitio svoju intimu i omogućio prikladno okruženje za rast, ali ona ne smiju biti toliko čvrsto zatvorena da guše one unutra ili sprječavaju pogled na njih.

Solidarnost je stoga važan dio zadaće kršćanskih obitelji. Ona zahtijeva kreativno izlaženje kako bi se pomoglo najpotrebnijima, nastojeći

pomoći svim muškarcima i ženama da steknu kulturu i obrazovanje koje im je potrebno, brinući za zemlju kao na naš zajednički dom... Potrebe onih oko nas su poprilično različite i često neusklađene s prioritetima koje neke ideologije ili malobrojne skupine nastoje nametnuti svijetu. Kako sjajne primjere imamo u obiteljima koje nastoje pomoći izbjeglicama bez doma; velikim obiteljima koje prihvaćaju novo dijete; roditeljima koji se žrtvuju radi vlastite djece i radi drugih, junački nadilazeći financijske probleme; parove bez djece koji posvećuju svoje živote pomaganju drugim obiteljima.

A najbolji dio svih ovih nastojanja jest da „sve ostaje unutar doma.“ Prvi koji profitiraju od ovih inicijativa su članovi vlastite obitelji. I iz doma čovjek dopire do cijelog svijeta. Obitelj, ta škola zahvalne i iskrene ljubavi, „najsnažniji je protuotrov za širenje egoističnog

individualizma.“[17] Oni koji su odrasli sa „'zdravom psihološkom predrasudom' za često misliti na druge,“[18] uživaju slušajući, učeći razumjeti, slagajući se s i rješavajući konkretne potrebe njima blizih muškaraca i žena.

Obitelji nisu same

Šira slika za obitelji, njihova uloga u Crkvi i svijetu, jest uzbudljiva. Istovremeno, teškoće s kojima su one suočene očigledne su svima. Ali obitelji nisu same. Mnogi dobri ljudi ulažu vrijeme i energiju pomažući roditeljima u njihovom obrazovnom zadatku. Škole, klubovi za mlade i mnoge druge inicijative mogu biti odlučujuća potpora u njihovom nastojanju da brinu za mlade, a također i za starije. Nastojanje za pomoći i poduprijeti poslove u domaćinstvu, zadatak koji nije isključivo za majke, još je jedan stup kršćanskih domova. Zbog toga je sv.

Josemaría jednom rekao onima koji posvećuju svoje živote prenošenju drugima svoga znanja i iskustva u ovom polju da su „učinkovitiji odgajatelji od mnogih sveučilišnih profesora.“**[19]**

Konačno, što možemo reći onima koji, unatoč svim svojim marljivim nastojanjima, misle da su trebali napraviti više? Mnogi roditelji koji su učinili sve što su mogli za dobro odgojiti svoju djecu su ih gledali kako prolaze kroz materijalne i duhovne nedaće, ne prakticirajući svoju vjeru ili živeći neurednim životima. Osim produbljanja svoje vlastite formacije kako bi predvidjeli i spriječili probleme, ako se takva situacija i javi, za njih će doći vrijeme kada će oponašati oca u prispodobi koji, bez narušavanja slobode svoga sina, mu izlazi ususret, spreman pomoći i na najmanji znak njegove želje za ispraviti svoje putove.**[20]** To je vrijeme za više se obraćati nebu,

možda govoreći: *Bože moj, sada je na tebi red da djeluješ.* „Roditelji moraju biti strpljivi. Često ne postoji ništa drugo za učiniti osim čekati; moliti i čekati sa strpljenjem, nježnošću, velikodušnošću i milosrđem.“**[21]**

---

[1] Charles Dickens, „Bitka života,“ u *Božićne knjige*, dio. 1., Penguin, London 19721, str. 245.

[2] Papa Franjo, *Homilija*, 27. listopada 2013.

[3] Sv. Josemaría, *Put*, br. 294.

[4] *Gal* 6, 2.

[5] Sv. Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 174.

[6] Sv. Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 28.

[7] Sv. Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 78.

[8] Usp. *Mt* 18, 21-22.

[9] Papa Franjo, *Audijencija*, 13. svibnja 2015.

[10] Papa Franjo, enciklika *Laudato si'*, br. 147; usp. *Opća audijencija*, 13. svibnja 2015.

[11] *Papa Franjo, enciklika Laudato si'*, br. 213.

[12] Usp. *Put*, br. 463.

[13] *Razgovori s msgr. Escrivá de Balaguer*, br. 100.

[14] Papa Franjo, *Audijencija*, 7. siječnja 2015.

[15] Sv. Ivan Pavao II., Apostolsko pismo, *Rosarium Virginis Mariae*, br. 41.

[16] *Izr* 18, 19.

[17] Papa Franjo, *Audijencija*, 7. siječnja 2015.

[18] Sv. Josemaría, *Kovačnica*, br. 861.

[19] *Razgovori s msgr. Escrivá de Balaguer*, br. 88.

[20] Usp. *Lk* 15, 20.

[21] Papa Franjo, *Audijencija*, 4. veljače 2015.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/rast-obiteljski-projekt-2/](https://opusdei.org/hr-hr/article/rast-obiteljski-projekt-2/)
(7.04.2026.)